

Rain Terras
Rapla Vallavalitsus
rapla@rapla.ee

Teie 27.10.2025 nr 6-5/2025/3003

Meie 29.12.2025 nr 13-2/2720-16

Vastuskiri

Austatud Rain Terras

Täname Rapla Vallavalitsust arvamuse avaldamise eest majandus- ja tööstusministri käskkirja „Rapla maakonnaplaneeringu 2030+“ ja „Pärnu maakonna planeeringu“ maavarade teemaplaneeringu ja keskkonnamõjude strateegilise hindamise lõpetamine“ eelnõu kohta.

Arvamusel on märgitud, et Rapla Vallavalitsuse hinnangul ei välista planeeringu lõpetamise põhjenduseks toodud asjaolud planeeringu elluviimist tulevikus ja planeeringu koostamise eesmärk ei ole samuti muutunud ning tuuakse välja järgnevad põhjendused:

- Teemaplaneeringu eesmärk on tagada ehitusmaavarade varustuskindlus, määrata riiklikud maakasutusprioriteedid ning leida kompromiss kohalike omavalitsuste, kogukondade ja riigi huvide vahel. Nende küsimuste jätmine lahendamata ja üksikjuhtumite tasandile viimine ei taga vajalikku terviklikku ja pikaajalist vaadet. Otsuste hajutamine üksikjuhtudele võib suurendada kohalike konfliktide riski ning vähendada läbipaistvust ja õiguskindlust. Planeeringu raames on juba tehtud märkimisväärne töö – koostatud on varustuskindluse ja nõudluse analüüsid, esialgsed kaardid ning kategooriate süsteem. Selle potentsiaali kasutamata jätmine tähendaks avaliku ressursi raiskamist ja tehtud töö väärtuse vähendamist. Ka väiksemad, 10–20 ha suurused maavarade alad vajavad terviklikku käsitlemist. Just maakonnaplaneering pakub tasakaalustatud lähenemist, mis arvestab nii regionaalsete kui ka riiklike arenguvajadustega, sealhulgas taristuprojektide ja kohaliku elukeskkonna kaitsega.
- Ei saa alahinnata planeeringu ja KSH rolli keskkonnamõjude terviklikul hindamisel. Kui menetlused viiakse ainult üksikjuhtude tasandile, kaob terviklik pilt ning otsuste keskkonnamõjusid hinnatakse kitsalt, mitte süsteemselt. Kahetsusväärset levib praktika, kus kaevandusalasid tükeldatakse väiksemateks osadeks, et vältida keskkonnamõjude hindamist. Lahendamata on vastuolud omavalitsuste üldplaneeringute ja kaevanduste kavandamise vahel ja selleks oleks maakonnaplaneering oluline tööriist. Harju maakonna teemaplaneeringu kogemusi ja leevendusmeetmeid saab küll kasutada eeskujuks, kuid ilma Rapla ja Pärnu maakonnaplaneeringuteta puudub nende põhimõtete siduvus ja konkreetne rakenduslik raamistik kohalikes oludes. Seetõttu jääb maavarade kasutuse planeerimine ilma teemaplaneeringut koostamata nendes maakondades killustatuks ja lühinägelikuks. Samuti ei saa lahendust küsimused, mis on vajalikud kaevandustega seotud riskide maandamiseks ja negatiivsete mõjude leevendamiseks. Teemaplaneeringu koostamise lõpetamise põhjused peavad olema selgelt ja faktiliselt põhjendatud, et vältida õiguslikku ebakindlust nii kohalike omavalitsuste, maaomanike kui ka maavarade kasutajate seas. Eelnõus tuleks selgelt avada,

millised asjaolud on muutunud viisil, mis ei võimalda teemaplaneeringu eesmärkide saavutamist, ning kuidas kavandatakse maavarade varustuskindluse ja ruumilise arengu küsimusi edaspidi lahendada. Lõpetamise eelnõu peab põhinema piisaval ja ajakohasel teabel vastavalt planeerimisseaduse § 11 nõuetele, hõlmates nii maavarade paiknemise ja majandusliku kasutatavuse andmeid kui ka keskkonnamõtjude ja varustuskindluse analüüse. Kui lõpetamise põhjendus tugineb uuringutele või strateegilistele otsustele, tuleks need eelnõus selgelt välja tuua ja avalikustada, et tagada läbipaistvus ja usaldusväärsus. Samuti on oluline, et teemaplaneeringu lõpetamise otsus oleks kooskõlas teiste kehtivate riiklike ja kohalike planeeringutega, vältides olukorda, kus maavarade kasutuse ja keskkonnahuvide vahel tekivad vastuolud. Lõpetamise korral tuleks määratleda, kuidas jätkub maavarade kasutamise ruumiline kavandamine – kas läbi maakonnaplaneeringu uuendamise, üldplaneeringute täpsustamise või eraldi projektipõhiste menetluste. Keskkonnamõtjude strateegilise hindamise (KSH) või muude analüüside tulemused tuleb korrektselt dokumenteerida ja säilitada, et nende põhjal oleks võimalik tulevikus hinnata maavarade kasutamise jätkusuutlikkust ning vältida riskide alahindamist. Samuti tuleks tagada, et seni tehtud töö – sh andmekogumine, eksperthinnangud ja huvirühmade tagasiside – ei läheks kaotsi, vaid oleks aluseks järgmistele planeerimisotsustele. Lõpetamise õiguslikud tagajärjed peavad olema üheselt mõistetavad: vajalik on selgitus, kuidas tagatakse varustuskindlus ja maavarade kasutuse ühtne planeerimine pärast teemaplaneeringu lõppemist. See aitab vältida olukorda, kus maavarade kasutamine hakkab toimuma juhuslikult või killustatult ilma riikliku koordineerimiseta.

- Kokkuvõttes on oluline, et Rapla ja Pärnu maavarade teemaplaneeringu koostamise lõpetamine oleks põhjalikult põhjendatud, läbipaistev ja kooskõlas planeerimisseadusest tulenevate põhimõtetega, tagades nii keskkonna-, sotsiaalsete kui ka majanduslike huvide tasakaalu ning õigusselguse kõigile osapooltele. Seega ei ole planeeringu lõpetamine põhjendatud, sest see vähendab läbipaistvust ja suurendab pingeid, mis kaevanduste kavandamisel tekivad. Samal ajal jäävad ebaselgeks varustuskindlusega seotud küsimused. Maavarade kaevandamine on ainulaadne selles osas, et seda käsitletakse planeerimistegevusest eraldi. See on kindlasti üheks juurpõhjuseks pingete tekkimisel, kuna puudub süsteemne kõiki osalisi haarav tasakaalustatud lahendus. Riik käitub sõnamurdlikult kui lõpetab lahenduste otsimise läbi planeeringu. Vajadusel tuleks kaaluda planeeringu eesmärkide ajakohastamist ja meetoodika kohandamist, et tagada terviklik lahendus, mis teenib nii riigi strateegilisi eesmärgi kui ka kohalike kogukondade huve. Rapla Vallavalitsus ei ole nõus maavarade teemaplaneeringu lõpetamisega.

Vastame, et teemaplaneeringu koostamise lõpetamist on põhjalikult kaalutud ja leitud, et maakonnatasandi planeering ei ole paraku sobiv instrument Rapla ja Pärnu maakonnas ehitusmaavarade kaevandamise planeerimiseks riigi vaatest. Teemaplaneeringu koostamise raames läbi viidud analüüside ja uuringute tulemuste põhjal on selgunud, et lubjakivi ja dolokivi uurimine ning kaevandamine on Rapla ja Pärnu maakonnas väga piiratud, mistõttu oleks teemaplaneeringu tänane võimalik praktiline rakendatavus piiratud ainult paari olemasoleva lubjakivi ja dolokivi alaga. Liiva ja kruusa kaevandamiseks sobivad alad on aga liiga väikesed (10 – 20 ha), et nende kasutuselevõttu strateegilisel tasandil 25 aastaks ette planeerida.

Kaevandamise suuniste ja parimate praktikate osas on Kliimaministeerium välja töötamas kaevandamise valdkonnale teekaarti, et tuua ühte dokumenti kokku kõik murekohad, probleemid, soovitusel, tingimused, head kokkuleppe tavad, mida kõik osapooled saaksid kasutada ja millest lähtuda. Selle koostamisel kasutatakse kõiki maavarade teemaplaneeringute koostamise raames tehtud analüüse ja uuringuid.

Seni koostatud varustuskindluse ja nõudluse analüüsi, esmaste kaartide ja teiste hinnangute

tutvustamiseks ning teemaplaneeringu koostamise lõpetamise põhjuste selgitamiseks Rapla ja Pärnu maakonna omavalitsustele korraldasime 04.12.2025 laiendatud juhtrühma koosoleku, mille materjalid on leitavad [teemaplaneeringu kodulehelt](#).

Seoses kaevandamise mõjude hindamisega selgitame, et maakonnaplaneeringu KSH on paraku väga üldine ja selle raames ei ole võimalik hinnata konkreetses kaevandamise asukohas, milline mõju sellel konkreetsel kaevandamise tegevusel võib olla. Seega ei oleks teemaplaneeringu koostamisel läbiviidav KSH lahendanud Teie poolt viidatud probleemi, mil kaevandusalaad tõkeldatakse väiksemateks osadeks, et keskkonnamõjude hindamist vältida.

Kinnitame, et riigi eesmärk on jätkuvalt tagada ehitusmaavarade varustuskindlus ja läbipaistvad menetlused, kaasates kohalikke omavalitsusi ja kogukondi. Kõik maavaradega seotud uuringu- ja kaevandamisloa taotluste menetlused on seni viidud ja viiakse ka edaspidi läbi kooskõlas õigusruumis sätestatuga, kaasates huvitatud osapooled ning hinnates kõiki asjaolusid. Tegemist on läbipaistva ja õiguskindlust tagava protsessiga.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Ivari Rannama

maa- ja ruumipoliitika osakonna juhataja

Agnes Lihtsa

+372 5819 0538 agnes.lihtsa@mkm.ee